

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

VI ვარიანტი

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა საგამოცდო ტესტის ელექტრონული ბუკლეტი.

ქართული ენისა და ლიტერატურის ტესტი სამი ნაწილისაგან შედგება: I. ტექსტის რედაქტირება; II. არგუმენტირებული ესე; III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი.

ტესტის ყოველი ნაწილის შესასრულებლად აუცილებელი ინსტრუქციები თან ახლავს შესაბამის დავალებებს.

გაითვალისწინეთ, ტესტის III ნაწილში მოცემულია ორი დავალება. უნდა აირჩიოთ და შეასრულოთ ერთ-ერთი მათგანი (დავალება N1 ან დავალება N2).

ტესტის მაქსიმალური ქულაა 70.

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 3 საათი და 45 წუთი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ტექსტის რედაქტირება (16 ქულა)

ყურადღებით წაიკითხეთ ქვემოთ მოცემული ტექსტი. გაასწორეთ მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული, სინტაქსური, პუნქტუაციური შეცდომები და სტილისტური ხარვეზები და ისე გადაწერეთ მთელი ტექსტი, რომ მისი შინაარსი არ შეცვალოთ.

გაითვალისწინეთ, ქულები დაგაკლდებათ თქვენ მიერ გადაწერილ ტექსტში დაშვებული თითოეული შეცდომის, ხარვეზისა თუ უზუსტობის გამო.

თუ ამოიწერთ მხოლოდ ცალკეულ ფორმებსა და შესიტყვებებს ან რამდენიმე წინადადებას, ნაშრომი არ შეფასდება.

კანქვეშ საღებავის შეყვანის გზით სხეულის მოხატვა ადამიანმა უძველეს დროიდან დაიწყო. პირველყოფილ ხალხებში ეს რელიგიური წარმოდგენების ანარეკლი იყო. სხეულის მოხატვის ხელოვნებამ განსაკუთრებით მაღალ ესთეტიკურ დონეს აზიის ქვეყნებში მიაღწია.

ამგვარი მოხატულობის მიმართ დამოკიდებულება დროთა განმავლობაში იცვლებოდა. გვიანდელ რომსა და შუა საუკუნეების ევროპაში ადგილი ჰქონდა მის გამოყენებას რათა სამხედრო ტყვეებისა და დამნაშავეებისათვის საგანგებო ნიშანი დაედოთ. XX საუკუნეშიც კი საზოგადოების დიდი ნაწილი არ წყალობდა ადამიანებს რომელთაც ტანი ამგვარად ჰქონდათ მოხატული რათა ის ცხოვრების გარკვეულ სტილზე მიანიშნებდა. 1990 წელიდან ის ფართოთ გავრცელდა და თან და თან ძალიან მოდური გახდა.

დღეს ეს მოხატულობა სრულებითაც აღარ წარმოადგენს სამარცხვინო „დაღს“ პირიქით, მან ესთეტიკური ფუნქციაც კი შეიძინა რის გამოც საკუთარი სხეულის ამგვარად დამშვენებას არაერთი ადამიანი სცდილობს. ის გავრცელებულია ტრადიციების მიმდევართა შორისაც. სხეულის ამგვარი მოხატულობა ხშირად სხვებისათვის დაფარულიც კია მაგრამ ის მაინც თვითგამოხატვის თამამ საშუალებად და ექსტრავაგანტურ აქსესუარად არის მიჩნეული.

II. არგუმენტირებული ესე (24 ქულა)

დღევანდელ ახალგაზრდებს მხოლოდ პირადი კეთილდღეობა კი არ აღეღვებთ, არამედ მათ სამყაროს უკეთესობისაკენ შეცვლა სურთ.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

გაანალიზეთ წარმოდგენილი თვალსაზრისი, ჩამოაყალიბეთ თქვენი დამოკიდებულება ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად, არგუმენტები გაამყარეთ სათანადო მაგალითებით. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული. შეარჩიეთ შესაბამისი სტილი. დაიცავით სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებდა, თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ:

ნაშრომი არ გასწორდება, თუ თქვენი მსჯელობა შემოიფარგლება ოთხი-ხუთი წინადადებით.

ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

III. მხატვრული ტექსტის ანალიზი (30 ქულა)

აირჩიეთ ქვემოთ მოცემული ორი დავალებიდან ერთ-ერთი და მხოლოდ ის შეასრულეთ!

ნესტან-დარეჯანი ქაჯეთის ციხიდან სწერს ტარიელს:

„აწ სოფელმან უარესი ჭირი ჭირსა მომისართა,
არ დასჯერდა ბედი ჩემი მათ პატიჟთა მრავალ-გვართა,
კვლაცა მიმცა შესაპყრობლად ქაჯთა, ძნელად საომართა;
ბედმან გვიყო ყველაკაი, ჩემო, რაცა დაგვემართა!

ციხეს ვზი ეზომ მაღალსა, თვალნი ძლივს გარდასწვდებიან,
გზა გვირაბითა შემოვა, მცველნი მუნ ზედა დგებიან,
დღისით და ღამით მოყმენი ნობათსა არ დასცდებიან,
მათთა შემზმელთა დაჰხოცენ, მართ ცეცხლად მოედებიან.

ნუთუ ესენი გეგონნენ სხვათა მებრძოლთა წესითა!
ნუცა მე მომკლავ ჭირითა, ამისგან უარესითა;
შენ მკვდარსა გნახავ, დავიწვი, ვითა აბედი კვესითა;
მოგშორდი, დამთმე გულითა, კლდისაცა უმაგრესითა!

შენ, საყვარელო, ნუ სჭმუნავ ჭმუნვითა ამისთანითა,
ჩემი სთქვა: „სხვათა მიჰხვდების იგი ალვისა ტანითა!“
არამ სიცოცხლე უშენოდ! ვარ აქამდისცა ნანითა;
ან თავსა კლდესა ჩავიქცევ, ანუ მოვიკლავ დანითა.

შენმან მზემან, უშენოსა არვის მიჰხვდეს მთვარე შენი!
შენმან მზემან, ვერვის მიჰხვდეს, მო-ცა-ვიდენ სამნი მზენი.
აქათ თავსა გარდავიქცევ, ახლოს მახლვან დიდნი კლდენი.
სული ჩემი შეივედრე, ზეცით მომხვდენ ნუთუ ფრთენი!

ღმერთსა შემვედრე, ნუთუ კვლა დამხსნას სოფლისა შრომასა,
ცეცხლსა, წყალსა და მიწასა, ჰაერთა თანა ძრომასა,
მომცნეს ფრთენი და ავფრინდე, მივჰხვდე მას ჩემსა ნდომასა,
დღისით და ღამით ვხედვიდე მზისა ელვათა კრთომასა.

მზე უშენოდ ვერ იქნების, რათგან შენ ხარ მისი წილი.
განაღამცა მას ეახელ მისი ეტლი, არ თუ წბილი!
მუნა გნახო, მადვე გსახო, განმინათლო გული ჩრდილი,
თუ სიცოცხლე მწარე მქონდა, სიკვდილიმცა მქონდა ტკბილი!

მე სიკვდილი აღარ მიმძიმს, შემოგვედრებ რათგან სულსა,
მაგრა შენი სიყვარული ჩავიტანე, ჩამრჩა გულსა;
მომეგონოს მოშორვება, მემატების წყლული წყლულსა;
ნუცა მტირ და ნუცა მიგლოვ, ჩემო, ჩემსა სიყვარულსა!

წადი, ინდოეთს მიჰმართე, არგე რა ჩემსა მშობელსა,
მტერთაგან შეიწრებულსა, ყოვლგნით ხელ-აუპყრობელსა,
გულსა ალხინე ჩემისა მოშორვებისა მთმობელსა,
მომიგონებდი მტირალსა, შენთვის ცრემლ-შეუშრობელსა!

რაცა ვიჩივლე, ბედისა ჩემისა კმა საჩივარად!
ცან, სამართალი მართალი გულისა გულსა მივა რად!
შენთვის მოვკვდები, გავხდები ყორანთა დასაყივარად,
ვირე ცოცხალ ვარ, მეყოფი სატირლად და სატკივარად.

აჰა, ინიშნე ნიშანი შენეულისა რიდისა!
გარდმიკვეთია ალამი, ჩემო, ერთისა კიდისა;
ესელა დაგრჩეს სანაცვლოდ მის იმედისა დიდისა.
რისხვით მობრუნდა ბორბალი ჩვენზედა ცისა შვიდისა“.

ესე წიგნი, საყვარელსა მისსა თანა მინაწერი,
რა დაწერა, გარდაჰკვეთა მათ რიდეთა ერთი წვერი.
თავ-მოხდილსა დაუშვენდა სისხო, სიგრძე, თმათა ფერი,
ალვისაგან სული მოქრის, ყორნის ფრთათა მონაბერი.

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გამძნელდება, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ ნესტანის მხატვრული სახის შესახებ მოცემული ტექსტის მიხედვით;
- იმსჯელეთ ამ ტექსტის მთავარი სათქმელის შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

დავალება N2

ყურადღებით წაიკითხეთ რევაზ ინანიშვილის მოთხრობა „წიგნი“¹:

მე ის კაცი ვარ, – ჩათქმული ღიმილით დაიწყო მუხლებზე ხელებდაბჯენილმა მოხუცმა, – მამაშენის მოკვლა რომ დამევალა. ხომ ხვდები, როდის უნდა ყოფილიყო ეს? ჰო, ოცდაოთხ წელში. ვეშაძეც ხომ გაგიგონია, მოჭიდავე? მოვიდა ჩემთან მაგ ვეშაძის გერი, წრუტი. მე გოდორსა ვწნავდი სახლის გვერდზე, ჩამომიცუცქდა, დამიწყო გოდორის წნელების გადაწვნა, მე აქედან ვწნავ, ის – იქიდან, და ამ წნელების ჟაპაჟუპში მეუბნება, – ამაღამ სამელეში ამოხვალ ანტონეს ნაბინავართანო. რა მინდამეთქი, – ისაო, რომაო, ი წიგნებს რო ჩაჰყურებ დღე და ღამე, სამშობლო გეძახის, დედა საქართველოო. თვრამეტი წლისა ვარ, მკლავიც გამაგრებული მაქვს, კისერიც, უღელში რომ შემაბა, მოზვერს გაუწევ, თან, მართლა, წიგნები მიყვარს, თუ კითხვა დავიწყე, ზარბაზნის ხმაზე თავს არ ავწევ. ერთი შემომხედა წრუტმა. ერთი შევხედე და ამით დავამთავრეთ ლაპარაკი...

შებინდა და წავედი. ჩავიდე ხანჯლისშვილი აექ, შარვლის სალტაში და წავედი სამელეში. ისეთი მივდივარ, ჩემი მგონია ქვეყანა. მივედი ანტონეს ნაბინავართან, პატარა შუქი გამოკრთის, შევიხედე, შევედი. წრუტი ზის, წრუტის მამინაცვალი და ორიც კიდევ სხვა. მიიწ-მოიწიეს, აქ დაჯექიო. დავჯექი. ცოტა ხანში კიდევ ხუთნი მოვიდნენ; ბოლოს მოვიდა ტორიანი, ეგაც ხომ გაგიგონია, დიდი მამულების დამკარგავი, ციხეში ნაჯდომი. ტორები ჰქონდა, მართლა რა, ვაშლივით დაიჭერდა ადამიანის თავს. დაჯდა, მუხლებზე დაიწყო ის ტორები საზარლად, გახსნა კრება, როგორც წესია და რიგი. თვითონვე ილაპარაკა: – დიდი საქმე იწყება, მთელი ქვეყანა ფეხზე დგება, ერთ ღამეში მოეღებათ ბოლო ბოლშევიკებსო. ახლა ეს არის საჭირო: წინასწარ უნდა ჩამოვიცილოთ რამდენიმე კაციო. ჩვენთან, პირველ რიგში, უნდა მოიკლასო, მამაშენზე ამბობს, მაგათი უჯრედის მდივანო. ის უნდა მოკლასო... – შემოგვატარა თვალი, დამაცქერდა, – ვისითაც სუნთქავს სამშობლოს მომავალიო. ჩემკენ იშვერს თითსაც. – ამით აიღებ მამაშენის სისხლსაცაო. მამაჩემი ვაზიანის ბრძოლაში დაიღუპა, – სხვა დავალებებს სხვები სხვა დროს მიიღებთო.

¹ ტექსტი მოცემულია მცირეოდენი შემოკლებით.

დანარჩენები ისე ისხდნენ, თითქოს შეშურებოდეთ, ასეთი სასიამოვნო დავალება რომ მე მხვდა წილად. ბერდენკას გადმომცემდა წრუტი, ბერდენკას და ვაზნებს. რა დამჭირდებოდა შემდეგში, ფული იქნებოდა თუ რა, ვალდებულებას კისრულობდნენ, ყველა ამომდგომოდა მხარში. ყოველგვარი ღალატი ისჯებოდა სიკვდილით. ამოიღო მეტრიანი ხანჯალი ტორიანმა, დაიჭირა კელაპტარივით სწორად, მოსჭიდეთ მარჯვენა ხელი ყველამაო. მე სულ წვერი მომიწია. – ამ ხანჯალზე დაგვიფიცნიაო! ხანჯალი იყო, ბუზი შეეჭრებოდა ზედ, მერე, – აკოცეთო, – ანიშნა ჩემზე. გადამკოცნა ყველამ.

– დაუმტკიცე შენს ხალხს, რომ არ გადაგვარებულა ჩვენი ჯიში და ჯილაგო.

მე ისე ვარ შეპყრობილი მამაჩემის სისხლის აღების წყურვილით, არაფერზე დავიხევ უკან. თანაც რა არის კიდევ, ყველანი დიდები არიან. მე ვარ ყველაზე პატარა და, მე რომ მავალებენ საქვეყნო საქმეს, ესეც მეამაყება...

ძველი საკრამიტეს აქეთ, დიდ ტინთან უნდა დამეცადნა, იქ მოვიდოდა წრუტი, იქ მომიტანდა ბერდენკას. მივჯექი ტინთან, დავუცადე. მოვიდა წრუტი, მომცა ბერდენკა, ახალთახალი, ნავთის სუნი ასდიოდა ისევ. ბერდენკა მომცა და ათი ცალიც ვაზნა. თოფი რომ დავიჭირე, იმან ხომ მთლად გამაბუმბერაზა. ძალიან ცუდი ძალა აქვს იარაღს ამ მხრივ. გგონია, მთლად თავისუფალი ხარ და ველარც ველარავინ გძლევს ქვეყანაზე. წამოვიღე ბერდენკა და ჩვენი თუთის ფულუროში დავმალე. სამი-ოთხი დღე მამაშენს ვუთვალთვალებ... შევატყვე, ღამეს ერიდება, მზის ჩასვლისას გამოივლის ღიჭიან ტყეს, შებინდდება და უკვე შინ არის. შინიდან კიდევ უიარაღოდ არ გამოიხედავს გარეთ.

გადავიტანე ღამით ბერდენკა ღიჭიანში, ახლა იქა მაქვს დამალული. გავიდა მთელი კვირა, ტორებიანი შორიდან მიღრენს, აღარ შეიძლება მეტი მოცდა და ავედი ერთ მზის ჩასვლისას ღიჭიანის დიდ მუხაზე. ხომ გახსოვს ის დიდი მუხაც, ტოტები ისე ჰქონდა გადმოშლილი, ქვეშ უნდა გაევილო გამვლელ-გამომვლელს. თან შეხორხლილი იყო ღიჭით და სუროთი. შევიმალე შიგ, ვარ ეგრე. ჩავიდოდა მზე და გამოჩნდებოდა მამაშენიც. თუ დაიგვიანებდა, მით უკეთესი. ლურჯა ცხენი ჰყავს, თუმური ქუდი ახურავს, მხარიღლივ ჩანთა ჰკიდია, იარაღიც აქვს – ბრაუნინგი, შვიდვაზნიანი...

ჩავიდა მზე, ჩამუქდა ქვეყანა და გამოჩნდა კიდევ მამაშენი. დამიარა ჟრუანტელმა ტანში. როგორია, ჰა, კაცის მოკვლა! მერე შენი სოფლელისა, რომ იცნობ, გიცნობს, გამარჯობას ეუბნები. თანაც პატარა შვილები ჰყავს, კიბეზე ელოდებიან. თავიც საშინელებითა გაქვს გამოტენილი – მკვლელს მოკლულის სისხლი არ მოასვენებს, რამდენსაც ხელს წაიღებს ხორცისაკენ, იმდენი მოკლული დაუდგება წინაო. ეს მამაშენი კიდევ როგორ მოდის! მოშვებული ჰყავს ცხენი თავის ნებაზე, ხელში წიგნი

უჭირავს და კითხულობს. უკვე ბინდდება, ალბათ ასოებს ძლივს არჩევს და მაინც კითხულობს. ხომ გითხარი, წიგნის კითხვა მეც მიყვარდა. დღესაც ზეპირად ვიცი „გამზრდელი“ და „ალუდა ქეთელაური“, კიდევ ბევრი სხვა. ნეტავ რა წიგნია, ესე ჩატკობით რომ ჩაჰყურებს-მეთქი. ვაკვირდები, მაგრამ მარტო ის გამომაქვს, რომ ყვითელი ფურცლები აქვს, მიძონძებულიც არის ცოტა. გადააბრუნა მეორე მხარეს, იქ რალაცა ეხატა, გადაშალა ის ფურცელი ღიმილით და ეგრე ღიმილითა და კითხვა-კითხვით გამიარა ქვეშ. უცებ გამახსენდა, რისთვისაც მეჭირა თოფი. ავწიე, მივიდე მხარზე, მაგრამ ისევა ვხედავ, ზურგიდან ვხედავ, ეცინება მამაშენს, კუჭკუჭებს სიცილით... – არა, მე ამგვარი საქმისთვის არ გამოვდგები-მეთქი. – ჩამოვედი მუხიდან, დავმალე ბერდენკა იქვე, ტყეში და წამოვედი და წამოვედი ქალაქში.

რამდენი წელია გასული მას შემდეგ და დღესაც მაინტერესებს, რა იყო, რა წიგნს კითხულობდა მაშინ მამაშენი. ბევრჯერ შევხვედრივარ შემდეგში, მაგრამ მაგაზე ხმას როგორ დავძრავდი, გვეკუთვნოდა კი, იმასაც და მეც, ხატვით გვექონოდა დასვენებული ის წიგნი...

ყურადღებით გაეცანით დავალების პირობას.

წერით დავალებას ახლავს სამი მითითება. ეს მითითებები უნდა შეასრულოთ ისე, რომ თხზულება აზრობრივად ერთიანი, მთლიანი გამოვიდეს.

ჩამოაყალიბეთ თქვენი აზრი ნათლად, მკაფიოდ და დასაბუთებულად. მსჯელობა უნდა იყოს ლოგიკურად გამართული და აბზაცებით დანაწევრებული; უნდა დაიცვათ სალიტერატურო ენის ნორმები.

ნაწერი არ გასწორდება, თუ მოცემული ტექსტი მთლიანობაში არაადეკვატურად არის გაგებული, ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია ან ენობრივად იმდენად გაუმართავია, რომ აზრის გაგება ჭირს.

ნაშრომი შესრულებული უნდა იყოს გასაგები (გარკვეული) ხელწერით. ის მონაკვეთები, რომელთა ამოკითხვაც გაძნელებდა, არ გასწორდება და თხზულების შეფასებისას მხედველობაში არ იქნება მიღებული.

გაითვალისწინეთ, ნაშრომი, რომლის მოცულობა არ აღემატება 120 სიტყვას, ენობრივი თვალსაზრისით არ შეფასდება.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ მთავარი გმირის მხატვრული სახის შესახებ;
- იმსჯელეთ ტექსტის მთავარი სათქმელის შესახებ;
- იმსჯელეთ ავტორის სტილისა და ტექსტის მხატვრულ-გამომსახველობითი თავისებურებების შესახებ.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!